

U 830 Furby, Giresta sn

Litteratur: R. Dybeck, *Runa* (fol.) 1 h. 4 (1871), s. 60; C. Säve, *Anteckningar, i: Runologiska anteckningar* 10, vol. 3 (ATA); B. Andersson, *Brev till S. B. F. Jansson* 9/7 1963 (ATA, utan dnr); P. Stille, *Runstenar och runristare i det vikingatida Fjädrundaland. En studie i attribuering* (1999), s. 29, 71 f., 156, 184 f.

Avbildningar: R. Dybeck, *kalkering* (ATA); C. Säve, *uppteckning av runorna* (ATA).

FMIS: –

Någon avbildning av stenen har inte tidigare varit känd, men våren 2015 upptäckte jag av en slump i ATA en tidigare förbisedd kalkering av Richard Dybeck. Den är utförd i full skala direkt ovanpå originalet (fig. 1). På arket finns en kort påskrift: »Finnsta utjord (vid en gärdesgård)».

Även i Carl Säves samling finns en uppgift om denna sten, som av allt att döma bygger på Säves egna observationer. På lapp lös lapp (fig. 2) har han antecknat följande: »Dybeck 8° under N° 54 (s. 5). Runstens-stycke å Finnsta utjord (ett litet gärde, liggande å en åkerren invid gärdesgården) uti Giresta socken, nära Furby soldat-torp och således ej långt från den andra Furbystenen. [...] Endast ett stycke återstår 22 tum högt och 19 tum bredt». Lappen innehåller också uppteckningar av runstenarna U 829 Furby, Furbylund, Giresta sn, och U 870 Säva, Gryta sn. Något årtal finns tyvärr inte angivet.¹

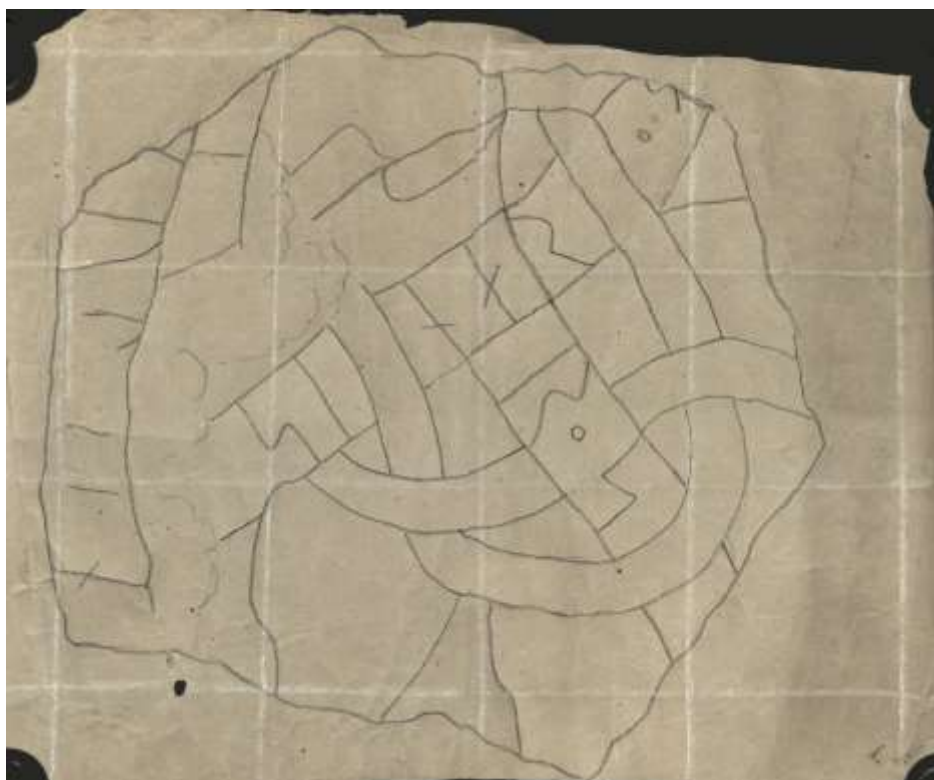

Fig. 1. Richard Dybecks kalkering av U 830 Furby, Giresta sn. Efter original i ATA.

¹ Att inskriften på U 830 skulle vara fabricerad av Dybeck, som Per Stille (1999, s. 156, 184 f.) har föreslagit, kan alltså inte vara riktigt. När Dybeck gjorde sina kalkeringar tryckte han in papperet i ristningslinjerna och på baksidan av arket ser man tydliga spår av dessa.

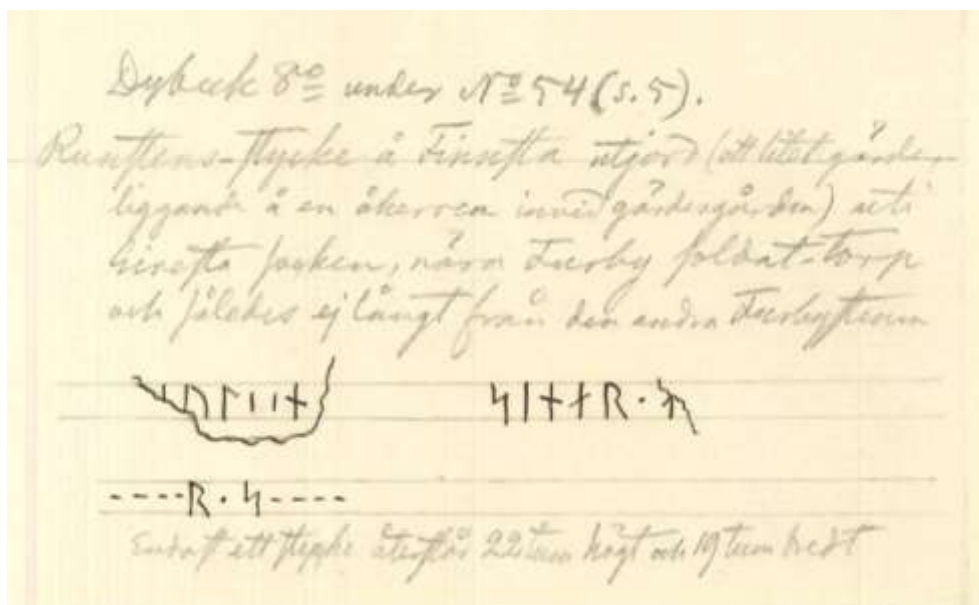

Fig. 2. Carl Säves anteckningar om U 830 Furby, Giresta sn, i Runologiska anteckningar 10 (vol. 3) (ATA). Efter original i ATA.

Att Carl Säve hade undersökt detta fragment har inte tidigare varit känt, men i en förteckning över »Nyfunne runstenar», som Dybeck publicerade i tidskriften Runa (1871) finns fragmentet upptaget som nummer 82 och där står Säves namn vid sidan av Dybecks.

Några senare upplysningar om stenen finns inte. 1963 gjorde Birger Andersson, Uppsala, tillsammans med en tidigare ägare till gården, den då 89-årige f.d. lantbrukaren E. Gusén, Örsundsbro, omfattande efterforskningar efter stenen. Enligt uppgift skall man bl.a. ha brutit upp ett tjugotal mindre stenar ur marken, men utan resultat.

Fragmentet har enligt Säves uppgifter varit 47 × 54 cm stort, vilket stämmer väl med de mätningar som går att göra på Dybecks kalkering, där fragmentet mäter 50 × 55 cm. Runhöjden uppgår till 7 cm. Några uppgifter om stenart är inte kända.

Inskriften kan efter Dybeck och Säve återges på följande sätt:

...-u|--n... sinar · a...r · s...

5 10

Till läsningen: Tyvärr ger inte fyndet av Dybecks kalkering någon idé om i vilken ordning runföljderna skall läsa. Även om runföljden 1–6 följer en sida av fragmentet finns det inget som tyder på att detta skulle ha motsvarat stenens ursprungliga kant. Troligare är därför att fragmentet har tillhört stenens mittparti. Dybecks och Säves läsningar är i stort sett identiska, men det kan noteras att Säve endast har prickat bistaven i 3 l, vilket är ett tydligt tecken på att det rör sig om en självständig läsning. Av runa 1 har båda endast toppen av en huvudstav. På Dybecks kalkering lutar den åt höger. Av runorna 4–5 finns spår av två huvudstavar antydda. 12 a har förlorat den övre delen av huvudstaven samt den högra bistaven i ett brott.

Runföljden 7–11 kan som framhålls i UR (3 s. 458) återge en form av pronomenet *sinn* (i så fall sg. gen. f.), men man kan inte utesluta att det rör sig om det sällsynta namnet *Sinarr*. Detta namn har dock hittills bara är känt från två runinskrifter (U 58 och U 59), där det syftar på en och samma person, se L. Peterson, NRL (2007) s. 195, s.v. *Sinarr*(?). Det är mycket möjligt att det följande ordet har varit **a[uk]** *ok* »och» och att 13–14 **r • s** är återstoden av [*faðu*]r *s[inn]* »sin fader» eller liknande, men mer än spekulationer kan detta knappast bli.

Dybecks kalkering visar att stenen har haft en rik och förmodligen rätt komplicerad ornamentik. Den påminner en del om ristaren Balle och det är kanske inte en tillfällighet att den närbelägna U 829 är signerad av just denne ristare.

Detta dokument ingår i ett digitalt supplement till *Upplands runinskrifter*, en del av korpusverket *Sveriges runinskrifter*. Supplementen publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Magnus Källström
E-post: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 7284
www.raa.se